

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BAR S

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.
 Kéziratok vissza nem adtnak.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KERSEK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.

FELÉLŐS SZERKESZTŐ: DR. NOVOTNY ERNŐ.

FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetések, előfizetések s a rekláméciókat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA r. t.

HIRDETÉSEK

□ centiméterenként . . . 4 fillér
 Nyitrtéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetők és a velünk
 összeköttetésben levő hird. irodák
 arendjében részesülnek.

A Reviczky-Társaság felhívása.

F E L H I V Á S

Léva város és Bars megye társadalmácz.

Az idő csodálatos sebességgel vágat a végtelenségbe, hajta valami felsőbb akarat s mi észre se vennők tan e rohanást, ha körülöttünk a fejlődésnek és haladásnak meg-megnyilatkozó sűrű példaival minden lépten-nyomon nem találkozánk.

Amiben csak élet van, legyen az szer- ves, anyagi vagy gondolati, az mind valami titokzatos erőnek, valam! — paragrafusokba nem szedhető, de annál ellenállhatlanabbul érvényesülő törvénynek van alávetve.

Semmi sem olyan itt már, mint volt a múltban, vagy amilyen volt csak tegnap is. Ez a titokzatos erő, az ő kiferkesztheten törvényei szerint szüntelen munkálkodik. Olykor hervaszt, pusztít, rombol, de csak azért, hogy a rómolás helyén a megmaradt csirákól új, az előbbinél tökéletesebb életet fakasszon. Legtöbbször azonban a meglévőt alakítja át, módosítja, formálja, fejleszti a megváltozott, fejlődött, kiviragzott környe- zethez képest. Jaj annak az *egyednek, tár- sadalomnak, nemzetnek*, mely a fejlődés és haladás minden világmozzanatában érvénye- sülni akaró törvényt meg nem érezte, meg nem értette, annak hódolni nem tud, nem akar; vizsla-szemmel körül nem tekint, ész- re nem veszi e *világakarát* munkáját, üstö- kön nem ragadja a kort, mert az ilyen egyen vagy társadalom felett elrohan sebes iramban *saját kora* s ő magára marad elha- gyottnak, groteszknak, lenezettnek.

Ezek az igazságok vezették Léva város és Bars megye társadalmának azokat a tag- jait, akik nem rég a jövő fejlődésnek egy új tényezőjét alkották meg a *Lévai Reviczky- Társaságban*. Nem akartak ezzel a mulat lekicsinyelni, mely sok hasznosat alkotott és ezért tiszteletreméltó, hiszen maguk is ennek a *multnak* kulturájából táplálkoznak, hanem a *jövőt* akartak minél jobban előkészíteni. Lattak, hogy itt ez ősi vármegyében, a ma- gyar művelődés e klaszszikus földjén sok szellemi erő van kihasztnátlanul, sok toll hever télenül, sok termékenyítő gondolat marad lezarva, sok művészi erő hever par- lagon és sok színes érzelme vívódik szárnya- szegetten. Pedig ez mind *kultúra*, szellemi érték, melyet kamatoztatás nélkül levertetni: tunyaság s bűn a *jövővel* szemben.

Elhatározták tehát, hogy valamint Léva- nak sziklavára gyűjtőpontja volt hajdan e vármegye fegyveres erejének: összegyűjtik Léván most a Garamvidék *kulturerejét*, hadd sugározza ki magából e város az összegyűlt műveltséget oda, ahonnan vette: az egész vármegyébe s ha bírja, még távolabbra is; jogeime, sőt kötelezettsége van erre a tör- ténelemből.

Ez a gondolat hozta életre a *Lévai Reviczky-Társaságot*, mely rövid pár havi fenállása alatt többet adott, mint amennyit igért, többet, mint amennyit adni maga is remélt. Tudományos-irodalmi-művészi estéit tolongva keresi a közönség; a város szék- házának nagytermében, ahol estéit tartja, nincs talpalattnyi hely üres, hangos bizony- ságául, hogy közönségünk a kulturára már

megérett, áhitja azt s a Reviczky-Társaság régen érzett szükségletet elégíti ki.

Es ha megfellel a hozzá kötött várakozásnak a Reviczky-Társaság eddig, még sokkal többet szándékozik adni a jövőben. Ifjúságunk művészi nevelése és általában jövőendő zenei kulturánk megteremtése ve- gett már legközelebb felállítja nyilvános *jel- legű zeneiskoláját*. Az izlés nemesítése, társadalmi életünk komolyabb, finomabb irányu fejlesztése érdekében *daloskört* lete- sít. Hogy irodalmi és művészeti munkássá- gat szelesebb körben érvényesíthesse és minél hatékonyabba tegye: térvbe vette, hogy ki fog számlni időnkint a vidékre s a *vármegye különböző városaiban felolvasó vándor gyűléseket* rendez. Olyan intézkedések és intézmények, melyek bizonyára nagyban hozzá fognak járulni megyei kulturánk eme- léséhez.

Amde föltétele ennek, hogy vármegyénk minden kultürembere velünk együtt éreze e kulturamunka szükségét. Hogy társadalmunk ne legyen törekvésünk iránt érzéketlen, hogy adja meg az anyagi eszközöket, me- lyek nélkül műveltséget teremteni nem lehet, mert bizonyos, hogy a természet világában előbb volt az anyag és csak ez után ébredt a szellem.

Felhívunk tehát mindenkit, hogy *tiszta céljaink* érdekében lépjen sorainkba. *Csekély az áldozat, amit a Reviczky-Társaság nagy szolgálataért a társadalomtól kíván. Egész évre 4 Kor. díjjal jár a rendes tagság s ha valakinek erejéhez mérten ez is sok volna: gondoskodott a Társaság módról, hogy be- léphessen 2 Kor. évi tagdíjjal is partoló- tagnak, s mint ilyen is reszesüljön mindazon szellemi javakban, melyekben reszesül a ren- des tag, kivéve a kormányzásban való része- sedés jogát.*

Tag-gyűjtő iveket helyeztünk el Léván a *Nyitrai és Társa r. t.* könyvkereskedésben, *Schultz Ignác* papirkereskedésben, hogy tag- sági jelentkezést sétái közben is ki-ki bejegyezhesse. Taggyűjtő iveket teszünk ki a *felolvasó estéken* minden alkalommal, hogy bejegyezven nevét, *ki-ki már mint tag* léphessen a felolvasó terembe. Es taggyűjtő- iverket küldünk *szét a vármegyében* is min- den helyre, ahol az ügy felkarolását reméljük.

Csekély az áldozat, amit kérünk; nagy az érték, amit helyette adunk; kérjük megyei társadalmunk minden művelt tagját, tegye meg velünk együtt a szolgálalatot, mellyel tartozunk a jövőnek!

Léva 1914. febr.

A Reviczky-Társaság nevében:

Xöveskúti Jenő, elnök. *Báthy László*, társelnök. *Cóih Sándor*, társelnök. *Karafiáth Márius dr.* az irodalmi szakoszt. elnöke. *Belcsák László*, a zenei szakoszt. elnöke. *Bobók Mária*, a szini szakosztály elnöke. *Dr. Kersék János*, főtítkár. *Rassovszky Kálmán*, titkár. *Frank Ania*, *Dr. Novotny Ernő*, *Schaffer Ferenc*, előadók. *Kmosko Béla dr.*, ügyész. *Dr. Lauffer Lipót*, pénztáros. *Dr. Mocsy Ába*, könyvtáros. *Bellán Sándor*, gondnok.

A Lévai Reviczky-Társaság, mint kultüregyesület rövid fennállása alatt meleg érdeklődéssel fogadott s mindig előkelő színvonalon álló működésével a nagyközönség rokonszenvét nyerte meg és így igazolta azon feltevésün- ket, hogy erre az egyesületre szüské- günk volt, amennyiben ezen a föld- rajzi gócponton egy kulturközpontot kell teremtenünk, mely innen a nyelv- határról hatalmas arányokban fogja terjeszteni a magyar műve.tséget, tel- keltven és ápolvan a magyar nemzeti öntudatot.

Jól esett konstatálnunk, hogy a Reviczky-Társaságnak nem kellett küz- denie a közönség hagyományos közö- nyével, amellyel szokta kisérni az új vállalkozásokat, de ugy a megalakítás- nál, mint a társaság által rendezett estélyeken az egész társadalom rokons- zenve nyilatkozott meg iránta. De megvalljuk őszintén, hogy ennek a rokonszenyvek a megnyilatkozását vártuk is, mert hiszen a társaság célja azonos a magyar társadalom céljával s elsősorban vármegyénk, városunk és a szomszéd vármegyék kultürszüské- getét van hivatva szolgálani, de másod- sorban oly csekély áldozat az, amit kíván, hogy azt meghozni a legszeré- nyebb igényü polgárnak sem esik nehezére, ennek ellenében nemcsak élvezetes, de tanulságos előadásokat nyújt a közönségnek.

A Társaság zeneiskolát és dalos- kört is fog létesíteni. Fáradságot nem ismerő buzgalommal teljesíti mindzok- kat a kötelességeket, a melyeket felvált- lalt. S bizonyára nem a társaságnak, hanem a művelt közönségnek lesz belőle haszna. A zeneiskola, a dalos- kör is egy régen érzett kultürszüskélet. a melyet most a társaság igyekszik a legjobb tudása szerint akként létesíteni, hogy azok igazán megfeleljenek cél- juknak.

A Társaság, hogy nemes hivatá- sát minél jobban, minél szélesebb körben teljesíthesse, most már a be- mutatkozás után a közönséghez fordul, hogy az egyesületbe való tömeges be- lépése által tegye lehetővé, hogy mi- nél több és nagyobb anyagi eszközt álljon rendelkezésére. E célból a tár- saság elnöksége a következő felhívás- sal fordul a város és a vármegye közönségéhez:

Hogyan védekezzünk a betegség ellen*.)

Az ember bármely veszedelemmel szemben is csak akkor védekezhet sikerrel, ha annak nagyságát ismeri, ha tudja, hogyan támadja az meg őt, mikor és hol tör az reá.

Régebben az ember egyetlen fegyvere a betegséggel szemben az volt, hogy *igyekezett a már megbetegedett társát meggyógyítani.*

Kiváló eszű orvosok azonban már a hajdankorban is hangoztatták, hogy a megbetegedést meg kellene előzni. Csakhogy akkor még nem tudták, mik a betegségek okai. Természetes tehát, hogy a legjobb törekvések is hiába valók maradtak.

A legelterjedtebb hit az volt, hogy Isten küldi a betegséget az emberre, tehát nem lehet ellene tenni semmit, ami megelőzze, ha csak imádsággal nem. Ez a védekezési fegyver azonban többnyire nem vált be.

Aztán igen általános volt az a vélemény is, melyet még ma is sok korlátolt eszű embertől hallhatunk, hogy a betegség valakinek a „rossz nézésétől” származik, aki ezzel *megronyja* az embert. Ez ellen persze csak babonas hókusz-pókusszal vételek védekezhetni, de szintén hiába.

Meg 30—40 évvel ezelőtt, még az orvosok nagyjából is, a legtöbb betegséget megbűlésről eredőnek valotta.

Az avatatlan közönség nagyjábólára még most is ezt hiszi. Dehát, a megbűléstől való leggondosabb óvakodás sem óvhatja meg az embert mindenkor akár a difteritistől, akár a tüdőgyulladástól, akár más egyéb betegségtől.

Tehát ez a védekezési módszer sem sikeres, pedig ebben már van ésszerűség. Az úgynevezett „*megbűlés*” ugyanis nem idézi elő a betegséget, de alkalmat nyújt

*.) (Karaíráth M. dr. a Prof. Otthonnak folyó évi február hó 5-ére szánt felolvasása.)

rá, hogy az a „*valami*”, ami a betegség igazi oka, a testben megfészkelhesse. A test bizonyos részei, szervei tudniillik, a meghűléstől mintegy elgyöngülnek és ezért nem bírnak aztán annak a betegséget okozó valaminek ellenállani.

Dehát micsoda is ez a *valami*? Apró, szabad szemmel nem látható, élő testecskék. Csak a múlt század második felében fedezték föl. Évekig, szakadatlanul folyó, óriási szellemi munkával járó kutatások és kísérletek nyomán akadtak reá, hogy igen sok betegségnek saját, külön okozója van, sok más betegségnek pedig az előbbiekéhez sokban hasonló közös okozója.

Ezek az utóbbi betegségek látszatra mégis különböznek egymástól aszerint, amint az okozójuk ezt vagy azt a testrészt — szervet — támadja meg. Így, ha pld. ugyanaz az okozó a bőrben vagy a bőr alatt levő mirigyekben ütött tanyát, itt kelést, kelevényt, gennyülést, gyuladást idézhet elő; de eljuthat a májba is, vagy a vesébe, vagy a koponya üregébe és akkor májbajt, vesebajt, agyvelő-, vagy agyhártyagyuladást okozhat.

Ez a betegséget okozó valami, mely az ember egészségét és életét sokszor súlyosan sőt néha menthetetlenül is veszélyeztet, annál konokabb, mert — amint már mondtam — *láthatatlan*. Az ellene való védekezés tehát igen nehéz, sőt első szempillantásra lehetetlennek látszik. Hiszen csak a *mikroszkópiummal* látható, még pedig körül-belüli 1000-szeres nagyításnál, akkor is csak mint pontoszerű gömböcske vagy mint a legfeljebb 1—1½ milliméter hosszú vékony vonásnak.

Ezeket a betegséget okozó élő testecskéket közös néven *bakterium*-oknak nevezzük és alakjuk szerint csoportokba osztjuk. Az egyik csoportba tartoznak a gömbalakúak s ezért nevezik deákui *coccus*-oknak, ami bogycót jelent. Ilyen a tüdőgyulladás, a kelevény és több más

betegség okozója. A másik csoportba tartoznak a vonás- vagy pálcika alakú bakteriumok. Ezeknek a deák neve *bacillus*, ami pálcikát jelent. Ilyenfajta okozza a kolerát, a hashagymázát (tifuszt), a gümőkórságot (tuberkulózist), stb.

Ezek, amint már mondtam, mind élő testecskék. Mozognak, helyüket változtatják, szaporodnak, terjeszkednek s ahol befészkelődtek: megtámadják, rontják, bontják az illető *testrészt*, miközben olyan anyagokat termelnek, amelyek valóságos mérgek és a vérbe jutva az *egész testet* mérgezik.

Mindegyik fajtának külön jellemző tulajdonsága, életmódja van. Erről lehet ezeket az apróságokat egymástól megkülönböztetni és ugyancsak ezért lehet róluk még akkor is valamely bizonyos betegségre ráismerni, amikor az még csak lappangó állapotban van és még nem bírjuk sem a szemünk, sem a fülünk, sem az orrunk, sem a tapintásunk segítségével megállapítani.

Ezek a végtelen apró lények legjobban az ember vagy állat testében tanyáznak, elősködnek; megálnak azonban azon kívül is.

A beteg testből sokféleképen kerülnek a levegőbe, a talajba, az ivóvízbe, az eledelbe és innen ismét más, addig egészséges egyénbe, ahol aztán ugyanazt a betegséget támasztják.

Igy történik, hogy bizonyos betegségek *közvetlenül* emberről-emberre ragadnak át, mások meg *közvetve* fertőznek úgy, hogy a baj okozói a beteg ember testéből annak köpetével vagy belülürülékével kiszabadulnak és aztán valami uton-módon oly egyénbe jutnak, aki a beteggel nem is érintkezett; vagy pedig úgy, hogy valaki — anélkül, hogy maga is megkapná a betegséget — ezt a betegről más valakire származtatja át.

* * *

Ha az ember azt a számtalan lehetőséget és véletlent meggondolja, amellyel

T A R C A .

Halassy Valéria versei.

Álmok sivatagján.

Álmok sivatagján elindult egy leány,
Beteg volt a szíve.
Keresett egy lelket, aki megnyitná.

Álmok sivatagján homályos a nappal,
Világos az éjjel;
Csak a lány szíve volt tele a sötéttel.

Keresett egy lelket, aki földerítse,
Aki élvezesse;
Pokolbeli lánggal volt tele a lelke.

Hajnalmosolygásban, a fölkelő nappal,
Szembejön egy férfi
A szemében napfény, de csak a lány érti.

Aztán együtt mennek, tele van az útjuk
Kacagó dalokkal . . .
Aztán együtt mennek a napsugarakkal.

Őszi regge.

Egy szomorú ember hallgott az úton,
Nehéz volt a szíve.

Kacagó, dalos lány, pillangókat üzve
Futott szembe vele.
Ránézett s megfogta a lány könnyű lelkét
Borongó szemével.

S folytatta az útját, a tövises útját,
Nehéz vándorútját a leszálló éjben.

A kacagó leány ott táncolt az úton,
A hajnal követte.
Édes hozsannától visszhangzott a mező,
Visszhangzott a lelke

Ott volt a dalában a pacsirta hangja
S a vihar zengése.
S folytatta az útját a fölkelő napba,
Hajnalkisérrettel tavasz örömébe.

Es az országúton, a komor, nagy úton
Vánszorgott a Hideg;
És zokogott a szél; halálán dudolt, az éj
Altató éneket,
És kacagott a lány, és zokogott a szél
És csattogott a dal;
Es a völgyek fölött jajongott az örök
Nehéz halálkacaj.

Becsületsértés és pletyka.

Irta: Csabi Pogány Virgil.

Folytatás.

Azért ma már komolyan foglalkoznak minálunk is azzal a gondolattal a büntetőjogászok, hogy a becsületsértés s főképp a tettelességgel elkövetett becsületsértés fogással büntetessék. — És ez helyen való lenne is, mert a tettelességgel elkövetett becsületsértést nem lehet bocsánatkéréssel és megbocsátással kireparálni. Nem lehet az elcsattant súlyos arculütést, vagy a kidobtatást semmiféle ünnepélyes szótappasszal betapasztatni. Aki a műveltség legprimitívabb szabályairól megfélekedezik, és olyanná lesz, mint egy alföldi csikós, aki az ostarával méri az igazságot vagy a kanász, aki botjával méri a virtust; nem is érdemel egyebet, mint közönséges fogházbüntetést. — Bizni lehet ez esetre abban, hogy a párvi-

adalok száma s ily büntetési rendszer mellett lényegesen apadni fog, ami annyival örvendetesebb lenne, mert a párviadal nem igazságos elintézési módozat, mert igen sok esetben nem a sértett kap ezen módon elégtételt, s megesett már sokszor, hogy a sértett egy csattanós pofonnal jelentkezett a másvilágon. — Ambár lehetséges, hogy ez által nyíltak meg neki ott a legfőbb igazság üdvözítő kapui. — De hát nekünk ez nem elégtétel, mert senki se jött vissza, akit innen kidobtak azzal, hogy ott bandériummal üdvözölve be lett fogadva szeretettel s elégtételül a földön el nem ért igazságnak.

Ez értekezésem keretében el nem mulasztatom az alkalmat, hogy ezek után a becsületsértés terminológiájával és e tekintetben a becsületsértésnek egyes tévfogalmaival is ne foglalkozzam.

Becsületsértést az követ el, aki más ellen meggyalázó kifejezést használ, vagy meggyalázó cselekményt követ el.

A becsületsértés vagy magánbecsületsértés, vagy minősített becsületsértés.

A minősített becsületsértésekhez tartoznak a nyomtatvány, vagy nyilvánosan kiállított képes ábrázolat által közzétett meggyalázás, a törvény által alkotott testületek, hatóságok, vagy azok küldöttségei, tagjai ellen habár nem nyomtatvány által elkövetett nyilvános becsületsértés, ide tartozik az u. n. rágalmazás, amikor valakiről

azok a láthatatlan, de épen ezért annál veszedelemesebb ellenségei, a bakteriumok, öt veszélyesetetik, szinte elcsüggedhet, mert alig bírja elképzelni, hogy miként védekezzen ellenük?

Mindenek előtt az a gondolat tolakodik elő az emberben, hogy azokat az apró, veszedelemes betegséget okozó bacillusokat tönkre kell tenni, ott ahol csak lehet. Ámde azokat nem lehet ám összefogdosni mint a cserebogarat. Ezért igyekeznünk kell, hogy pusztító hadjáratunkat lehetőleg minden *bakterium vivő* tárgyra és anyagra is terjesszük ki vagyis, hogy elpusztítsuk azokat a tárgyakat és anyagokat, melyeken a tudományos kutatások bizonyossága szerint a bakteriumok tovább tenyésznek; avagy pedig, hogy ezeket a tárgyakat és anyagokat olyan szerrel kezeljük, melyek a bakteriumot megölik vagy tenyészképességét és újra felszabadulását megszüntetik, lehetetlenné teszik.

Ez a törekvésünk két uton vezet célhoz.

Először is a lehetőleg legnagyobb gondot fordítsuk testünk s a vele érintkező dolgok valamint lakásunk és ennek környékének tisztaságára.

Az ember keze pld. napjában számtalanszor érintkezik olyan dolgokkal, amelyekre valamely betegség csirája rátapadt, amely aztán kezünkre és erről esetleg a szájunkon át a testünkbe jut, ahol aztán bajt okozhat. Így lehet pld. könnyen trachomát, azt a veszedelemes szemgyulladást szerezni, mely vaklásra is juttathatja az embert. Bolts, hivatalba nyitunk, melynek kilincse egy nap száz kézbe is kerül és esetleg olyanba is, melyre a tulajdonosa beteg szemének a ragályozó csirája rátapadt volt. Közvetlenül ezután én ragadom meg, semmi rosszat sem sejtve, azt a kilincset és később megdörzsölöm asszal az ujjammal a viszkető szememet, amelyre az a fertőző csipa átragadt. Trachomát szereztem és már most törhetem a fejemet, hogy ugyan hogyan juthattam

ehes a bajhoz, mikor hónapok óta nem is láttam trachomás embert!?

Egy fiatal gazdaembert ismertem, aki barátja hízóiatállóját nézte meg és három napra rá lépfene következében meghalt. Kisült, hogy abban az istállóban lépfenes ökör volt. A szerencsétlen fiatal ember ujjára ragadhatott valami annak a beteg állatnak a nyálából és ezzel az ujjával piszkálhatta az orrát. Estére az orra már kigyulladt, megdagadt, harmadnapra pedig megölte a különben erőteljes, derék, fiatal családapát a lépfene.

Számtalan példát lehetne elmondani, amely mind csak azt bizonyítja, hogy az ember bölcsen cselekszik, ha a kezét napjában többször, de különösen akkor mossa, ha olyan valamivel foglalkozott, amiből piszok, állati ürülék vagy más valami valószínűleg ragadhat az ujjaira; főleg pedig, ha beteggel foglalkozott.

Folyt. köv.

Móczik Felicián énekkara.

Folyó hó 1.-én a Kath. Körben egy énekkar mutatkozott be Léván, mely tüze-
ményes produkcióival lázba ejtette a közönséget és megérdemli, hogy külön cikkelyben ismertessük és méltassuk rendes sablontól mindenben eltérő művészetét.

Az énekkar Móczik Felicián főhercegi udv. pap, szentszéki ünök pozsonyi ifjúsági énekkara, melyet a mester 20—25 gyermekből és ifjúból szervezett példátlan ügyességgel és tapintattal. Aki nem hisz a paedagogia hatalmában és a szeretet erejében, az figyelje meg Móczik Felicián énekes gárdáját s tapasztalni fogja, hogy vezetőjükben ezek a gyermek-művészek már nem is a vezért, a melegsivű és minden érdekeiket szem előtt tartó atyát szeretik, hanem szeretik a művészetet, amelyet mesterükben mintegy megtestesítve látnak. Azt a bámulatos szondaritást, melyet itt minden énekes ér, már nem szabad ezzel a banális szóval nevezni: *figyelem*. Itt nem figyelem van, hanem *szeretet, sőt rajongás* egymás

iránt, a mester iránt s a művészet iránt, melyről ki kell emelnünk, hogy ez esetben tisztán és kizárólag Móczik Felicián művésze.

Különös egyéniség ez a mintegy 50—60 év közt élő zene-pedagógus és művész. Minden dalt, amit előad, újra komponál. Mert az előadásban annyi az eredetiség s a maga egyénisége, hogy a tulajdonképi költő kénytelen magasztani vele a szerző dicsőségét. Móczik Felicián nem énekel, vagy legalább *nemcsak* énekel, hanem szavaltat. Éneke olykor a dráma hatásával van reánk. Ott előttünk tépi le a pástorgyereket a parlagrazsát, előttünk rohan a honvéd a csatába s előttünk lehel a hősi lelket a megebesült hadnagy. Azt hinnők, hogy a pozsonyi kis énekművészek szint-játzanak, ha nem látnók, hogy mozdulatlanul feszült figyelemmel vagy átszellemülten ott állanak csoportban; előttük a mester, kezét is alig emelve, csak ujjait mozgatva. Már ki látott ilyen dirigálást? Hiszen az ütemverésnek magvan a maga megállapított formája! Móczik Felicián megmutatja, hogy e nélkül a forma nélkül is lehet dirigálni, sőt anélkül jobban lehet. Mosolyognal rajta, ha nem kellene bámulnod azon a csodálatos zenén, melyet pusztán ujjával (vagy tán inkább játékos kifejező szemével) varázsol elő énekeséből.

Móczik Felicián autodidakta művész, aki nem tanult senkitől, aki mindent önmagából, a saját lelke mélységeiből merít és hoz felszínre; de akitől minden énekesnek és karmesternek tanulnia kellene. Igen meg kellene tanulnia: a hang finom kezelését, a szöveg és zene világos megértését és megértetését, a szavak tisztá, érthető és meleg kiejtését, a heyes lélegzétvételt s a mű átérzését és bensőséges előadását.

Rövid idő alatt már két énekes társaság kereste fel városunkat és mutatta be művészetét. Az ősszel a balassagyarmati daloskör hatalmas énekeiben volt alkalmunk gyönyörködni, most a Móczik Felicián különös és szokatlan művészete ragadott el bennünket. De vajjon elragadott-e annyira, hogy komoly tettekre is képesek volnánk abban az irányban, hogy nekünk is legyen hasonló daloskörünk? . . . A közel jövő megmutatja.

— 1 — 6.

oly konkrét cselekmény állítatik, ami, ha való lenne, az illető közmegegyezésnek tené ki, vagy aminek tárgya konkrét büncselekmény, s ezen állítás nyilvánosan történik. — Súlyt kell fektetni e cselekmény-nél a konkrét szóra és a nyilvánosságra.

A „konkrét.“ szó ez esetben annyit jelent, hogy a cselekmény, amely meggyalázás, közelebbről megjelöltesék. Például, ha az állítatik, helyesebben mondatik valakiről, bár nyilvánosan, hogy „tolvaj“, ez még nem rágalmaszás. — Ellenben ha az mondatának valakiről, hogy ellopta a lévai piaristák jó borát, avagy ellopta Pogány járásbíró puskáját, ez már rágalmaszás volna, ha nem nyerne beigazosítást, mert sajnos, ezek konkrét események.

A másik kiemelt feltétele a rágalmaszásnak továbbá, hogy nyilvánosan történjék. A nyilvánosság alatt a törvény azt érti, hogy legalább 3 egyén előtt történjék a kijelentés, avagy úgy legyen írásba foglalva, avagy kinyomatva, hogy azt többen is olvashassák.

A minősített becsületsértések s illetve a rágalmaszás fogsággal és pénzbüntetéssel büntetetik, a magán becsületsértés csak pénzbüntetéssel. — Az uralkodó ellen elkövetett becsületsértés királysértés címét viseli, a királyi ház tagjai ellen elkövetett becsületsértésről külön paragrafus intézkedik a törvény ezt szigorubbant bünteti fogsággal és pénzbüntetéssel.

Igen sokan abban a tévedésben vannak a nem jogász közönségnek még intelligens tagjai között is, hogyha igaz az állítás, akkor nem képez az büntethető becsületsértést. — Ez nagy tévedés. Szójj igazat, betörök a fejed, — ez a mondás áll általában véve a becsületsértésnél is. — A törvény nem engedi, hogy bizonyítás tárgyává téssék oly dolog, amhez valakinek *semmi köze*. — Így például: ha egy köztudomású lumpról valaki azt mondja, hogy „lump“, becsületsértést követ el, mert kinek mi köze hozzá, ha nem érdekli. Ellenben ha a feleség „lump“-nak nevezi a férjcsékjét, ez nem becsületsértés, mert joga van a feleségnek ahhoz, hogy a férjét a lumplásról leszoktassa, vagy legalább szokjék hozzá a divathoz és lumpojlon együtt a feleségével.

Vagy mondjuk a már fentebb jelzett konkrét esetben a szerencsés lévai piaristák, akiknél a mi legügyesebb Andrásunk elfogta a bortolvajt, — persze az utolsó üvegél — szabadna megnevezni a tolvajt becsületsértés vétsége nélkül is annak, aki ez iránt érdeklődik, de sajnos, én nem neveshetem meg a puskám tolvaját, mert nem tudom bebizonyítani, hogy ki volt a tolvaj, még ha gyanitom is.

Kivételos elbánás alá esik a kölcsönös, nyomban viszonzott becsületsértés, ahol a bíró vagy mind a két ellenfelet felmenti, vagy elítéli mind a kettőt, avagy csak az

egyiket menti fel. — Hogy melyik módon bírálja el a bíró a kölcsönös becsületsértést, azt az eset körülményei szabják meg. — Én egyik módozatot sem tartom kegyesnek és kielégítőnek. Leghelyesebb talán a kínai büntető-rendszer, ahol az ellenfelek, a haragosak szembeállított két kalodába kénytelenítettnek a fejeiket bedugni, úgy hogy folyton egymásra kell nekik nézniük, s mindaddig ott tartatnak, míg a kínos helyzetben látva egymásnak eltorzult, komikus vonásait, akaratlanul is kölcsönösen el nem nevetik magukat, s ezzel a békét megpecsételik, haragjuk elmúlik. Szinte vágyat érezne az ember látni, hogyha két egymással elkeseredett, haragban álló fogatlan néniket a kalodába szembefordítanak, mi-csoda méreggel néznék egymást, s hogy torzulanak el a vonásaik, hogy később a meglepetéstől a komikumba menve elnevessek magukat.

Van a becsületsértésnek különben, azt lehet mondani, nálunk is egy majdnem pelengérré állító mellékbüntetés, csak hogy ezt a közönség nem igen ismeri. — Ez az ítéletnek az elítélt kötségen egész terjedelemben a tényállás és indokolással együtt valamely helyi lapban való közlése.

Kötséges és nem valami kellemetes novella annak, akiről szól és aki ezt soronkint fizeti. Már inkább szerkeszték ki az embert azon a kellemetes hétfői esteiken, ahol nagyobbára a tisztelt Ravicsky-Társas-

A szellemi élet egészségtana.*)

Dr. LAUFER LIPÓTTÓL.

Korunkat előszeretettel mondják az „idegesség” korszakanak; hogy joggal-e vagy jogtalanul, arra nevezze a vitatkozásnak tag tere nyílik. Késégtelen, hogy a mai ember szellemi erejének nagyobb megfeszítésével küzd a letért, mint a régi jó idők szellemi munkásai, de ha mai életünk kissé gyorsabb, idegebb benyomást gyakorol, ennek okát nem annyira az emberben, mint inkább a munkavégzés módjában kell keresnünk. A kultúra vívmányai, a jobb közlekedési eszközök, az irodalmi termékek alig atekinthető aradata, a technika számos lefedezése, a minden téren mutatkozó verseny szinte rank kényszerítik e túlerőltető szellemi munkát olyannyira, hogy korunk maris a szellemi erő-kifejtés maximumához s a szellemi élet egészségtanának fordulópontjához érkezett.

Ha ezen jelenségek okait keressük, mindenekezt meg kell alaptanunk, hogy mai életmódunknak és munkavégzésünknek sok hibája van. Erőnk túlbecsülésében ugyanis későn jutunk azon belátásra, hogy a munka tempója fordított arányban áll annak arapságával s a munkaképességgel.

Mi, orvosok nem tudjuk elég gyakran és elég korán hangsúlyozni, hogy mindenkinek, aki nehéz és felelősségteljes állásban van, naponta néhány órai pihenőre s legalább 8 órai teljes zavartalan éjszakai nyugalomra van szüksége s ezenkívül is évente legalább 4 hét tartamára ki kell tejesen kapcsolnia magát mindennapi foglalkozásából, hogy szellemi frisseségeket és rugékonyságát birtokában maradjon. A pihenés, szorakozás fogalma is egyeni s hivatásunk, foglalkozásunk szerint változik; ami az egyiknek tehermentesítést jelent, más valakinek megerőltetésével járhat. A tudosnak, kereskedőnek, a technika emberének, az orvosnak a nyugalomra szánt órákban mást fogunk ajánlani, mint az államterfinek, bírónak, ügyvédnek. A zene kiadagokban megnyugtató s felüdítő a laikust, míg a hivatásos zenésznek a kivált pihenést nem hozza meg. A kimerülés megelőzésére legjobb szerünk az egyhangú szellemi munka időnkénti megszakítása volna, amit annál inkább ajánlhatunk, mivel a megszakítással

vesztett idő bőségesen megtérül a pihenté gyorsabb műveletei, nagyobb felvevőképessége révén. Ezen törekvésünknek gyakran vet gátat mindennapi életünk s a létért való küzdelemben sokszor vagyunk kénytelenek a pihenés, sőt alvás üdítő hatásáról is lemondani. Hitem és meggyőződésem, hogy el fog még jönni azon idő, amelyben szellemi erőnkkel jobban fogunk takarékoskodni és a Kant-fele szabályt nem fogjuk csak szellemes ötletnek tartani, hanem a legkomolyabban fogjuk venni a „8 órai munka, 8 órai üdülés és 8 órai alvás” jelszavát.

A szellemi műveletek lefolyását önmagunkon igen jól észleljük: a kezdet után, amíg pihenté szellemi energiánk mintegy erős lökessel indul, a munkába való belemerülés időszaka következik, de rövidebb-hosszabb idő múlva a szellemi erő ellankad, a munka nehezünkre esik.

Minden lelki művelet egy idő múlva — egyeseknél korábban, másoknál később — sajátosság érzést idéz elő, amely minden munkát akként követ, mint az árnyék a fényt s nem egyéb, mint a munkaerő csökkenése. A szellemi erő ezen lankadást, ha muló es kislók, kifaradásnak, ha hosszabb ideig tart és nagyobb fokot ér el, kimerülésnek nevezük.

Arra nézve, hogy a szellemi ellankadás mily gyorsan következik be és a szellemi erő pótlása mennyi időt vesz igénybe, számos német, francia és orosz buvár végzett vizsgálatokat. A könnyebb áttekintés szempontjából celszerűnek látszott e kísérletek iskolai tanulókon végezni, mivel itt egyszerű szellemi műveletekről van szó. Elővenhetné ugyan valaki, hogy az iskola nem számol eléggé az egyéniséggel, mert a rossz tanulótol ugyanannyit kíván, mint a jótól s az órák-tól szünetekben sem tesz az egyes tanulók közt különbséget. De vajjon nem látjuk-e ugyanezt az életben is? Van-e oly tevékenységi kör, amelyben a létért való küzdelem egyazon képességekkel bíró egyeneket nem amltana könnyebb vagy nehezebb feladatok elé! Amióta a francia akadémia az iskolai túlerőltetés kérdését felvetette, sokan tették vizsgálat tárgyává a gyermekek szellemi munkáját.

A kultúremler alkotó törekvése már ös-időktől kezdve kutatja azon eszközöket, amelyekkel a szellemi elfáradást megakadályozhatja vagy ellensúlyozhatja. Régóta elterjedt

tévhit például, hogy a szellemi munka okozta kifáradás testi munkával ellensúlyozható. Gyakran halljuk, hogy hivatalnokok, kik naponta 6—8 órán át dolgoznak, szabad óráikban a különböző sportnemeknek (tennisz, labdarúgás, korcsolyázás, favágás stb.) élnek. Bettmann vizsgálati beigazolták, hogy a szellemi munka az izomerőt is csökkenti s viszont izommunka után a szellemi munka intenzitása is csökken. Ebből az következik, hogy az izommunka, amelyet a szellemi túlerőltetés megszüntetésére oly gyakran ajánlanak, a szellemi erő pótlására nem alkalmas, sőt a kifáradást fokozza. Számolni kell itt az egyéniséggel is, mert vannak emberek, kiket egy félóra séta már kimerít, míg mások 2 órai séta is minden megerőltetés nélkül megtehetnek. De ugyanígy vagyunk a szellemi szorakozásokkal is: az egyiket 2 hangverseny-darab kimerítheti, a másik pedig a leghosszabb hangversenyt is kellemes pihenésnek érzi, különösen, ha mar az első akkordok alatt elszundított.

Az elfáradás okozta kellemetlen érzést különböző élvezeti szerekekkel és mérgekkel szokták tompítani. A mindennapi életben gyakran látjuk, hogy a fáradság állapotát a fáradság-érzessel összetévesztik s ekként rombolják a szellemi energiát. A szellemi munkások legnagyobb része meg van győződve arról, hogy a fáradságérzésnek alkohollal, dohannyal, kávéval vagy teával való tompítása az elfáradás állapotát is megszünteti. E szerek használata azonban csak olyan mint „a kendőzésre használt szépítőszerek”: tölünk ugyan meg nem hal a szép asszony, de nyomunk nem sokára nagyon is meglátszik és a természetes foglalkozásokat megtoldják meg a magukéból is.” (Salgó Világos, hogy erőt és munkaképességet mérgekkel tartani vagy pótolni hiabavaló törekvés, mert az ember megsalhatja önmagát, de a természet törvényeit ki nem jászhatja.)

Az említett szerek közül hatásának gyorsasága miatt az alkohol áll első helyen. Sok szellemileg elfoglalt ember csak úgy bírja munkaerőjét kihátszalni, ha az időnként beálló fáradságérzést több — kevesebb, gyöngébb vagy erősebb alkohollal tompítja. E hatás csak a bengai tüzhöz hasonló: a nagyobbbnak vélt munkaerő es jövedve a mámor megszüntével elpárolog és szellemi erőnk csekélyebb lesz, mint annakelőtte. Sokszorosan beigazolt tapasztalat, hogy a

*) Részletek szerzőnek a Léval Reviczky-Tar-saság jan. 30-iki estélyen tartott előadásából.

ség tagjai jönnek össze és a jóféle v huyei sör mellett egymást versekben fotografálják le.

A becsületsértés, mely által valamely személynek még pedig akár élő, akár már elhalt személynek erkölcsi értéke támadatik meg, elkövethető továbbá szóbelileg és tettlegességgel.

Már az 1892-ik évben legkiválóbb büntető jogászunk Szilágyi Dózsa a Btkv. módosítását célzó javaslatában, melyet a képviselőházhoz beterjesztett, — de tárgyalás alá nem került, azt tervezte, hogyha a becsületsértő cselekmény bántalmazásból állna, ez esetben a becsületsértés három hónapig terjedhető fogházzal, és pedig nem olyan uri fajta államfogházzal, hanem komisz bundás fogházzal és 500 fr.-ig terjedhető pénzbüntetéssel sújtatnék. — Amire ez indította, hogy 1881-től — 1888-ig a becsületsértés miatt elítéltek száma 16860-ról 25852-re s a párba j miatt elítéltek száma 6-ról 75-re emelkedett az utolsó évben, s ezekből az adatokból azt a konkluziót vontta le, hogy a becsületsértések, főleg a tettleges bántalmazásból elkövetett sértés repressziója elégtelen és sokan arra vannak utalva, hogy a párba j után való önbíráskodáshoz folyamodjanak.

A szóbeli becsületsértés elkövethető szóval, írásban, nyomtatvány, képes ábrázolattal, valamely szobormű elkészítése, valamely

dal eléneklése által, amiben valakire vonatkozólag valamely sértés foglaltatik.

A másik, a tettleges becsületsértés körébe tartoznak pld. egy tisztesség nőnek idegen által nyilvános helyen való megölelése, megcsókolása, macskazene, ablakbedobás, bizonyos sértő jelentőségű testmozdulatok stb.

De elkövethető mulasztás által is, így pld. az odanyújtott kéz el nem fogadása, a köszönés viszonzásának szándékos elmulasztása vagy egy kicsinylő tekintet által is.

Ha szigorúan vennők a dolgot, annyi becsületsértés lehetne panasz tenni, hogy sok. Hányszor tapasztaljuk például, hogy szép fiatal hölgyek az öregedő bácsiknak a fiatalosságát hidegen viszonozzák, a megtekintést pedig elfordított fejmozdulattal és mérges tekintettel utasítják vissza.

A törvény nevében mi öregedő bácsik ezek után nem fogjuk ezt tűrni, s kisserkesztjük azokat a törvényszéki csarnokban, akik nem fognak reánk nyájasan mosolyogni, s nem akarják tűrni, hogy megnézzük és ártatlanul gyönyörködünk bennük.

A becsületsértő cselekménynek továbbá jogellenesnek és szándékosnak kell lennie.

Akik viccelődnek egymással, azok nem vehetik sértőnek, ha talán valamely vicc egy kissé erősebben jön ki, ezt a helyzet és körülmények szerint kell megítélni.

Gyöngéd női kevek, ha egy tolakodó udvarlónak egy könnyed pofont szolgáltató

nak ki, az még nem becsületsértés, ha mo-rolygó arccal történt a kiszolgáltató, de ha a pof csattanós, a tekintet mérges, akkor ez már becsületsértés. De idők és viszonyok szerint is változik a becsületsértés fogalma. Így volt idő, amikor még a „panama” a „sópénz” nem jelentettek becsületsértést, s ime ma kormánybuktató becsületsértés. Viszont a régebbi időben egy asszonyról azt beszélni, hogy udvarlója van, aulyos becsületsértést képezett, ma megsértve érzi magát egy uri nő, ha azt mondják, hogy nincs udvarlója, s akinek tényleg nincs, az szégyenkezik, sőt visszavonul a közéletől. Egy uri nő, aki férjével és udvarlójával éveket sűrű látogatója volt a vendéglőnek, kávéháznak, bálóknak, és egyéb-fajta nyilvános mulatógoknak, hogy udvarlóját elvesztette, még férjét is visszatartja ezekről a helyekről s férjének nyíltan bevallotta — családi pletyka szerint — hogy röstelli magát bárhol mutatni udvarló nélkül.

Hát kérem, ez furcsa felfogás és izlés, de általában véve így van.

Mit mondjak a most divatos vízviccekről? Volt idő, mikor nem volt szabad arra még csak célozni sem becsületsértés nélkül, hogy valakinek a fejében több vagy kevesebb víz van, és most szásssámra gyártják a vízvicceket és nem szabad megsértődni.

szellemi munkaképesség már néhány napi rendszeres, bár csekély alkoholfogyasztás után (pl. 1 deciliter naponta) gyorsan és fokozatosan alászáll.

Ami a dohány hatásait illeti, még ma sem beigazolt, hogy miképen kelti azon tévhitet, mintha élvezetével a szellemi erő emelkednék. Valószínűleg vegyi hatásában s még inkább megszokásában kell keresnünk az okot, hogy a szellemi munkák segítőszerei közt említik. Különösen cigarettázóknál és a tüdőre való lezuhást gyakorlóknál észlelhetők gyakran ideges állapotok, de hogy az erős dohányzás bármely formájában a szellemi erőt serkentené, azt elképzelni sem lehet. A dohányzás jelentősége sokkal csekélyebb, mint az alkoholé és inkább a kávéval s teával áll egy sorban, amelyek élvezetével szintén sok visszaesés történik. Ha kissé túlzott is a kávé ellen indított hadjárat, — különösen Németországban fogyasztanak sok koffeinentes kávé — kétségtelen, hogy túlerős kávéfűzetek nagy mennyiségben fogyasztva ideges állapotokat teremthetnek, de az elfáradás állapotát nem szüntetik meg.

A társaságérzést egyesgyedűl a szórakozással vagy ennek magasabb fokával, a mulattalal tempíthatjuk; a társadalmi állapota ellen pedig csakis nyugalommal, pihenéssel s ennek legelőkeltebb formájával, az alvással küzdünk. A társadalmi szórakozások az egyes szellemi munkások egyénisége és izlése szerint igen különbözők: vannak emberek, kiket a kártyajáték, billiárd vagy sakk, mások akiket könnyű olvasmányok, kellemes társalgás, kenyelmes seta, jóleső látogatás vagy rövid ideig tartó könnyebb művészi élvezetek szórakoztatnak a legjobban.

Felmerül végül azon kérdés, tudjuk-e szellemi munkánkat olyképp irányítani és szabályozni, hogy munkabírásunk nagyobb legyen, illetőleg a kifáradás és kimerülés veszélye ne fenyegetsen bennünket? A rendelkezésemre alio idő rövidsége miatt csak röviden utalhatok arra, hogy 2 állaspont van itt egymással szemben: az egyik — szerintem helytelen — felfogás a Levillain által ajánlott, amely mindent távol kíván tartani ideg-és kedélyeletünktől, ami szellemi viagunkat megzaklatná, míg a másik felfogás, amelyet Ziehen képvisel, abban csucsosodik ki, hogy mesterségesen kell alkalmat szolgáltatnunk kisebb kedélykitörésekre, hogy ekkent telkünktől kora ifjúságunktól kelőleg előkészítsük, mintegy edzzük. Szólnunk kellene a gyermekek neveléséről, az iskolai túlterhelésről, a mai vizsgarendszerről, a korai zene- és nyelvtanulásról, amelyet már Krafft-Ebing súlyosan elítelt: mindannyi kérdés, amely tárgyunkkal szorosan összefügg. Általánosságban a szellemi élet diatetikájáról csak annyit, hogy ne bályványozzuk a gyermekeket, hanem képezzük és melyítsük kedélyvilágát, neveljük szerénységre, önuralomra, rend- és tisztaságszeretetre, öntsünk belé munkakedvet, övjük meg kedélyi rakodásoktól, keltsük fel és apolitik a természet iránti érzékét s a művészetek iránti fogékonyágát, válogassuk meg szigorú kritikával olvasmányait és társaságát.

A serdülő és felnőtt korban gondoskodjunk arról, hogy elegendő alkalmunk legyen a pihenésre, ne vállalkozzunk oly munkára, mely erőnket meghaladja, és mérésekülj lehetőség szerint társadalmi életünk túlzott követeléseit. Tartsuk szem előtt a felsorolt irányelveket, mert egyelőre — bármily kívánatos volna is — határozott szabályokat nem adhatunk. S ha majd mégis jönni fog valaki, aki a szellemi élet egészségát általános érvényű törvénybe foglalja, annak neve áldva lesz e földön, amíg csak kultürember lesznek.

Különfélék.

— **Városi közgyűlés.** Városunk képviselőtestülete folyó hó 4-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek tárgysorozatán 17 ügy szerepelt. A polgármester jelentései között tudomásul vette a közgyűlés, hogy a 25000 koronás tanítóképzési adomány elengedése — amint a polgármester a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban informáldott — van remény, bár a minis-

ter az e tárgyban nála járt küldöttségnek végleges választ nem adott. — A szásiáljparancnok lakás kibérlése, vagy az e célra felajánlott házak megvétele tárgyában érdemben nem határoz addig a közgyűlés, amíg az eszredparancnok meg nem jelöli azt az épületet, amely e célra állandóan alkalmas lesz. — Az „Est” ismeretes cikke ügyében elfogadta a közgyűlés a jogügyi szakosztály javaslatát, amely szerint rajtöper megindítására alapot nem talál. — **Forgács Mihály** áll. anyakönyvvezetőnek a múlt évben anyakönyvi kivonatok címén befolyt 248 koronát ismét átengedte. — A városi major építésére vonatkozó tervek átadozása végett a tanácsnak visszaszdt. — A folyó évi közmunka mérve és költségvetése megállapított. Az újonnan megválasztott tanító, **Csorba Győző** illetményeit és **Sárhegyi János** igazgatói tisztelet-díját folyósította a közgyűlés. — A Simor-alapítvány 20000 koronás tőkéjére vonatkozólag kímordította, hogy a belügyminiszter rendelete folytán azt magyar állampapírok vásárlására fordítja annyival is inkább, mert azok jelenleg még kedvező árfolyamon szerezhethők le s állandó kamatjövédelmet biztosítanak. — Végül a Lévára kérelmezett harmadik pyögyszertár engedélyezési ügyében kimondott, hogy annak felállítását elenni, mert teljesen felesleges s csak a meglévőnek ártana. — Ezzel a közgyűlés véget ért.

— **Az új választókerületek.** A képviselőháznak január hó 31.-én tartott ülésen terjesztette be a belügyminiszter a kormány javaslatát az országgyűlési választókerületek új beosztásáról. A javaslat csak a kerületek szez helyét és törvényhatóságokként való számát állapítja meg és a belügyminiszterre bizza vonatkepeni beosztásukat. A javaslat szerint vármegyénben az **ujbányai** kerület megszüntetése mellett — a **nagysallói** kerületnek besállításával — jövőre is négy választókerület lesz. Szekhelyiek: Aranyosmarót, Körömcsabánya, Léva és Nagyatód. A választók száma vármegyénkben kerületenként átlagosan 5284. — Az egész országban a képviselők száma az eddigi 413.-ról 435.-re fog növekedni, vagyis 22.-vel szaporodik.

— **A dunantúli ref. püspöki szék** betöltésének megtervezése végett e hó 3-án a kerület gróf **Tisza István** főgondnok elnöklete alatt ülést tartott, melyen elrendelték, hogy az egyes egyházak folyó hó 25.-éig kötelesek szavazataikat az esperesek útján beadni. A püspöki állásra a jelöltséget a legidősebb pü **Czeke Lajos** magas korára, **Antal Geza** orsz. képviselő pedig másnemi elofogatlágára való tekintettel nem fogadta el. Püspök-jelöltekent **kumbinszói** kerület: **Nemeth István** theológiai tanár, a kerület tojézője, **Kis József** pápai esperes és **Faluy Károly** a barsi ref. egyházmegye esperese. A barsi ref. egyházmegye szavazatai, miután **Faluy** a jelöltségtől visszalépett, az előbbi kettő között fognak megosolni.

— **Kasszinói közgyűlés.** A Lévai Casino folyó hó 1.-én, ma egy hete **Huberth Vilmos** elnöklése mellett tartotta meg évi rendez közgyűlést, amely **dr. Lakner Zoltán** igazgatónak jelentését úgy általánosságban, mint részleteiben tudomásul vette. A jelentés szerint az egyesületnek a múlt évben 153 tagja volt, akikből maghalt, illetőleg elhárzott 8, — az egyfolyamán beépet 9, — s így a kasszinó tagjának létszáma jelenleg 164. Az egyesületnek múlt évi bevétele volt 6446 00 K., — a kiadás: 6343 70 K., — a pénztári maradvány: 11236 K. — A tagsági díjak határleka 1603 K., mely összegnek a legszigorubb behajtására utasította a közgyűlés a választmányt. A befolyt evben 706 88 h., előfizetése 30 napi, heti, szepirodalmi, humorisztikus lapot és folyóiratot rendelt meg a Kasszinó. A 157—755 korona értékű — újabb művel — 242 kötetben — gyarapított könyvtár, melynek értéke 2 ezer korona, — 1206 kötetből áll. — A kasszinó összes vagyoná 35.608 K., ezzel szemben a tartozás 5600 K., — a tiszta vagyon tehát 30.108 K. — Az 1914. évi költségvetést 6750 00 K., bevétel, — 6726 56 K.,

kiadás mellett 23 50 K. pénztári maradványban állapította meg a közgyűlés, amely a napirend letárgyalása után a tisztújítást következőleg ejtette meg: Elnök: **Huberth Vilmos**, Igazgató: **Dr. Lakner Zoltán**. Aligazgató: **Dr. Mocsy Abs.** Jegyző: **Kottek Ferenc**. Pénztáros: **Schubert Tivadar**. Gondnok: **J. Ross Ferenc**. Könyvtáros: **Kis Gyula**. Ügyész: **Dr. Gyapay Ede**. **Választmányi tagok:** **Báthy László**, **Bódogh Lajos**, **Csekey Vilmos**, **Dr. Frommer Ignác**, **Grimm György**, **Hetzer Adolf**, **Hoffmann Árpád**, **Hoffmann Ferenc**, **Krajtsik Jenő**, **uj. Lakner László**, **Levatic Gusztáv**, **Dr. Medveczky Károly**, **Medveczky Sandor**, **Ordódy Endre**, **Lovag Schoeller Gusztáv**, **Svarba József**, **Schubert Pál**, **Dr. Weisz Zsigmond**. **Szémszolgáltató bizottság:** **Jakabtaiv Barna**, **Ortmann Fidel**, **Szilassy Desző**.

— **A Reviczky-Társaság választmánya** e hó 2.-án és folytatódólagosan 6.-án ülést tartott, melyen **Köveskúti Jenő** elnök nagy melegezéssel jelentette, hogy a közönység a társaságnak estélyeit, amelyek sok és kellemes élvezetet nyújtanak, — szívesen és oly tömegesen látogatja, hogy a városbáz díszterme minden estély alkalmával szűfolaig megtelik. Az estélyeknek ez a kiváló szép sikere csak burdtásul szolgálhat arra, hogy a társaság továbbra is igyekezzen beváltani kulturális programját. Ertesítette továbbá az elnök a választmányt, hogy **Keltz Gyula**, vármegyénk főispánja őszinte köszönettel fogadta el díszelnökké való megválasztását. Nemkülönbön tiszteletbeli tagokká törtenet megválasztásukat meleg köszönetüket fejezték ki: **Móricz Zsigmond**, **Palágyi Lajos** és **dr. Paulovics István**. — **Grimm György** elfogatlágára miatt a zenei szakosztály előadói állásáról lemondván, — a választmány az előadói teendők ellátásával ideiglenesen **Schaffer Ferenc** tanítóképzőintezeti tanárt bízta meg. — A társaságnak eddig 300 tagja van. De mert a társaság az estélyek rendezésén kívül magasabb célokat is tűzött maga elé (zeneiskola, daloskör), — melyeknek létesítése a társaság nagyobbokú anyagi támogatását vevni igénybe, — a választmány elhatározta, hogy a társaság tagjának szaporítása céljából az egész vármegye területére gyűjtő-ívek osztatolása mellett felhívást intéz a közönységhez. Az alapszabályok némely pontjának módosítására szűkebbkörű bizottság küldetett ki, hogy ez irányban javaslatot készítsen.

— **A Turócszentmártoni Magyar Haz.** Igen lelkes, hasznias és jóra való eszme letesítésében fáradozik a Fejédkézi Magyar Lók és Újságírók Szövetsége. Kezbe vette azt a gyűjtést, amely a Turócszentmártonban letesítendő magyar haz felépítését előzsz. Azt hisszük, hogy nincs ember, aki ennek az eszmének letesítését nem pártolja s ezért a gyűjtésben mi is szíves készséggel helyeszköz kiállításba támogatásunkat.

— **A Kath. Körnek** ma egy hete megtartott műsoros estélye a városbáz és vidékeről olyan nagyüzamu közöniséget hozott össze, amelyen a városi száltda színháztermeben egy mulatságon sem volt. A tágas terem és a karzat is a szó szoros értelmében szűfolaig, a szorongásig megteltek. — A szep és változatos műsornak 1., 4. és 6. számaát **Mócsy** Felician főhercegi udvari lelkész **Pozsonyi**, ifjúsági, európai hírű énekkara töltötte be, amelynek közreműködését ispun: mai számanak egyik cikkeben külön meitatjuk. — **Rassovszky Kálmán**, főgimn. tanár **A Nagy Napoleon** címen igen érdekes felolvasást tartott, melyben történelmi alapon dombortotta ki Napoleonnak emberi és kiváló haavezési jellemét. **Szilassy Deszőné** és **Bellan Sandor**, **Belsőki László** művészi zongorakísérettel mellett: **Haen veled szába** élnék és az **Édes álom** című kettős énekeket. A kedves melodájú daraboknak precíz előadását, melyben **Szilassy Deszőnének** erőteljes, kellemes alt hangja a legzebben érvényesült, — a közönseg őszinte elismeréssel honorálta. — **Garvay Andornak** **Romantika** című szindarabjában **Kottek Ferenc**, **Mr. Góbb**, amerikai milliomos, oly ügyesen játszott, mint a leggyakorlottabb színész. **Leánya**,

miss Edith, Tóth Marcsa, otthonosan érezte magát a színpadon és élénk játékával nagyban fokozta a darabnak szép keretét. Dr. Novotny Ernő, ügyesen alakította Mr. Hugh szerepét, ki a milliometos a leányát hálózza be és fosztja ki. — *Bányik* Mici helyes és ügyes szobaleány volt. — A műsor végeztével a közönség egyrésze az étterembe vonult, ahol a Kath. Kör az énekkart vendégelte meg vacsorával. A terített asztaloknál is sok élvezetet és gyönyört szereztek a teremben levőknek Mócik Felicián énekesei, akik szebbnél-szebb dalokkal kedveskedtek igen hálás hallgatóiknak. Ezalatt pedig a színházteremben a legvidámabb hangulatban folyt a tárc, amely hajnalig tartott. — A magas művészi színvonalon álló énekkar másnap reggel 8 órakor a plébánia templomban végzett szentmisén is kiváló, remek énekeket adott elő; ezután a délelőtti vonattal visszautazott Pozsonyba. — Nemcsak a Kath. Kör, hanem Léva város összes lakossága a legnagyobb hálával és köszönettel tartozik Mócik Feliciánnak azon lekötőlező szíveségeért, hogy hozzánk jött énekkarával, amely kedves és feledhetetlen emlékeket hagyott Léván.

— **Eljegyzés.** Kleisner Pál bajai áll. tanítóképző-intézeti tanár eljegyezte Léván Klain Ödönnek kedves leányát, *Arankát*. — Boldog megelégedés koszorúzza frigyüket!

— **A Reviczky-Társaság** legközelebbi VII. r. téli estélyét i. hó 13-án d. u. 5 órakor fogja megtartani a városihas ügytermében. Az alább közölt műsor ismét széleskörű érdeklődésre tarthat számot. Felhívjuk e helyen a közönség figyelmét. Erdélyi (Éder) József legújabb szerzeményere, melyet Szilassy Dezsőné urasszonyunk ajánlott s mely a 13-iki estén lesz először előadva. Szükségesnek tartjuk külön is hangsúlyozni, hogy a *Társaság legközelebbi estélyén is — epügy mint eddig — szívesen látja nemcsak a tagokat, hanem azok vendégeit, sőt mindenkit, akit a tudományos kérdések érdekelnének s aki szereti a szépet és a nemeset.* A műsor a következő: 1. *Báthy László: Gondolatok a mai növevéléről.* 2. *Csepány Elemérné: Az ezüsfátyol legendája.* 3. *Vardai Antal költeménye. 3. Szilassy Dezsőné: Kern Aurél: Reviczky-dalok: Az árva. Erdélyi (Éder) József: Emleksorok. Anyos Laci: Mindig visszavárlak. Három dal szongorakieserettel.* 4. *Szabó S. Zsigmond: Versek.* 5. *Rassovszky Kálmán: Utó emlékek.* 6. *Kahlert Grete: Wágner Parsita!* Zongora solo.

— **Ötkoronás bankjegyek.** A pénzügyi körök már regen követelik, hogy — már csak a könnyebb kezelhetőség céljából is — hozzanak forgalomba ötkoronás papírpénzt. Az ezüst ötkoronás sulyos, eseten s különben a külföldön is regóta megvan a pelda hasonló összegű papírpénz forgalomba hozatalára. Eddig minden óhaj és érvelés hiábavaló volt. Most azonban — mint értesülünk, — valószínűleg megis lesz valami a dologból.

— **Felolvasó estélyek.** A Prot. Otthonban február hó 2-án *Madarassy István* az Első Magyar áll. birt. társulat titkára a Biztosításiokról tartott tanulságos előadást, míg *Krajtsik Jenő*, a gazdasági egyesület titkára vonzó modorban előadott uti eleményekkel szórakoztatta a hallgatóságot. A kéttől közölt *Tóth István* ref. tanító a zene és költészet keletkezéséről értekezett. — *Február 5-én Ács Bódog* gazd. szakmátr a csikó-nevelésről tartott nagy figyelemmel hallgatott előadást. *Dr. Karajáth Mária* főorvosnak *Hogyan védekezzünk a betegségek ellen* című népszerű tanulmányát *Birtha József* olvasta fel. *Birtha Józsa* verset szavalt, *Tóth István* tanító pedig A nagyfűtű Sándor című humoros verset olvasta fel elenk derűltség mellett. A jövő heti előadások február hó 9. és 12-én lesznek. Kívánatos volna, ha a közönség pontosabban jelennek meg az előadásokon, mert a későn jöves feszélyezi az előadókat.

— **Gyászhir.** Reszvéttel közöljük a szomorú birt, hogy *Adler Lipót*, családjának és rokonainak oszinte fájdalomra, Léván, tolyó hó 3-án, életének 85. évében elhunyt. A b. d. o. g. utban dr. *Gellényi Miksa*

apósát gyászolja. Hült tetemeit e hó 4-én, délután 2 órakor nagy részvéttel helyezték örök nyugalomra az izr. sírkertben.

— **Tanítói helyettesítés.** A rom. kath. elemi fuiskolánál szükségessé válván egy tanítónak esetleg a tanév végéig terjedő helyettesítése, — az iskolások a nevezett iskola III.-ik osztályába e hó 1.-től *Trautmann Margit* okleveles tanítónőt — mint helyettesít — alkalmazta.

— **Az Erzsébet Fillegylet** Leány-önképzőkörre február hó 1.-én szép műsorral egybekötött gyűlést tartott, melynek első számát *Bizet: Carmer-indulója* képezte, amelyet hegedűn *Szekely Lajos*, zongorán *Weinberger László* adtak elő szép készültséggel. Ezután *Dezső József: A magyar leány* című magánjelenetét adta elő *Breuer Renée* nemes hévvel. Majd *Dr. Patay Józsefnek* A magyar zsidó költészetéről szóló értekezését olvasta fel *Liebermann Jakabné* elők. *Kiss Józsefnek* Az ár ellen című versét szavalt *Holzmann Ferenc* nagy hatásal. Ezután *Tóth István* énekelte saját szép dalait. Majd *Adler Pónka* szavalt *Dapsy Gizellának* A kerek asztal mellett című versét. Végül *Farkas Pálnak* A modern leány című magánjelenetét adta elő *Berger Ilonka*.

— **A lévai iparos olvasókör** ma egyhete tartotta évi rendes közgyűlését *Frasch József* elnök vezetése mellett, ki megnyitójában szép szavakkal méltatta a kör múlt évi működését, mely a kölcsönös egyetértés és szeretet jegyében indult; szíves szavakkal emlékezett meg *Dr. Kersék János* nak, lapunk főszerkesztőjének a kör érdekében folytatott működéséről, ki egyik tervezője volt a körnek és alapítása óta tagja s indítványozza, hogy őt a kör tiszteletli tagjának válassza meg a közgyűlés. Az indítványt a közgyűlés egyhangulag elfogadva, leleplezték *Dr. Kersék János* nak a kör által elkészített arcképet. Majd a múlt évi zárszámadások megállapítása után jóvá hagyták és elfogadták az 1914. évi költségvetést. Ezután megalkították titkos szavazás után a választmányt, melynek tagjai lettek: *Kovácsik Samu, Guba János, Nyiredy Gyula, Takács Mihály, Bay Ignác, Ondrejkovics Lajos, Vida Jónás, Hegedűs Bela, Vörösmarty Miksa, Csákányi Sándor, Boldis József, Schmidt József, Prasztolánsky Bela, Tatár István, Kostyecz József és Korpás István.* Itt emlíjük meg, hogy a kör e hó 21-én teastélyt rendez.

— **Tánctumulusok.** A „Lévai Ifjúsági Egyesület” tolyó hó 14.-én a városi vígadó dísztermében, saját könyvtára és olvasókörre javára szini előadásait egybekötött tánctumulusgot rendez. Szinre kerül: *Toth Edének* 3 felvonásos népszínműve: *A Fiau Rossza*. — *Helyarák: Zártzék* 2-60 K. I. hely 2 K. II. hely 1-60 K. Karzat 80 fillér. Kezdeté este 8 órakor. — *Február hó 17-én, Nagykálmán*, a *Blaszek-féle* nagyvendéglő összes termeiben lesz játékonycelu tánctumuluság. Az esti 8 órakor kezdődő mulatságra a belépő díjak: személyre 2 K. — Családre 3 kor. — A *Barsendredi Ifjuság* február hó 19-én, a barsendredi rom. kath. iskolában tánctumulusággal egybekötött műsoros előadást rendez. A beletidij személyenkint 1 kor. — Kezdeté esti 8 órakor. A tiszta jövedelem a színpad beszerzésére lesz fordítva. — *Folyó hó 22-én lesz a Lévai Csiszmadia Ipartársulat* táncestélye a városi szialodában, amelyet a társulat zászlójának javára rendeznek. Beletidij: személyre 2 K. Családre 3 K. 60 fillér. — kezdeté esti 8 órakor.

— **Halálozat.** *Molnár Józsefné*, szül. *Bárfay Maria* e hó 6-án reggel 4 órakor, életének 63. s boldog házasságának 36. évében, hosszas szenvedés után, családjának és rokonainak mély fájdalomra elhunyt.

— **A tavaszi állatösszeírás.** Annak a megállapítására, hogy az egyes megyekben a köztenyessétes irányítására milyen feladatok várnak és a közös legelők mennyiben vannak terhelve, éveként az összes hazoonállatokat összeírják. A munkálatoknak szabatos, körültekintő és pontos végrehajtása érdekében *Ghállány Imre* báró földművelésügyi miniszter közzendelelet intézett ugy a törvényhatóságokhoz, valamint

külön a gazdasági feltgyelökhöz. Ebben a rendeletben az állatösszeírás idejét március végéig állapítja meg a miniszterium s az összeírásnak az összes külső területek állatállományára is ki kell terjednie. Feltüntetendők a köztenyészésre alkalmasnak talált apaállatok. Be kell jelenteni a tulajdonosoknak, hogy a legelőre hány jószágot óhajtanak kihajtani, majd a rendelet további része az összegyűjtendő anyag pontos feldolgozása iránt intézkedik.

— **A lévai mozi** ma ismét két előadásban mutatja be érdekes műsorát, délután 4. és este fel 9 órakor. Kiemelkedő darabja *Bieson* híres regénye után készült a *Tiszteletlenség* című 3 felvonásos dráma, melyben a leghíresebb francia színészek játsszák a főszerepeket. A kétségkívül nagyhatású dráma, valamint az ezt kiegészítő humoros és természeti felvételek, valamint *Pathé* nagy sikert aratott ujdonságai meg fogják nyerni a közönség tetszését.

Közönség köréből.

Köszönetnyilvánítás.

A Barmegyei Népbank Lévai Telepe a helybeli főgmn. Segítő Egyesületének 50 koronát s önképaökörenek pályadíjaira 30 koronát adományozott, amely adományokert hálás köszönetet mond

a gimn. igazgatóság.

Nyilvános köszönet.

A Barmegyei Népbank r. t. 50 koronát; *Munk Adolfné* uró Léváról 5 koronát küldtek a lévai izr. nőegylet elnökségéhez. Fogadják a Barsvármegyei Népbank tek. Igazgatósága, valamint nevezett uró az egylet leghálásabb köszönetét nemeslelkű adományukért.

Deák Adolf, titkár. **Dr. Frommer Ignác,** elnök.

Nyilvános köszönet.

A lévai önk. tüzoitőegylet hálás köszönetet fejezi ki a „Barsvármegyei Népbanknak” a f. évi — 30 korona segélyért.

Frasch József, az egylet pénztárosa. **Tatár István,** az egylet parancsnoka.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1914. évi febr. hó 1-től 1914. évi febr. hó 3-ig

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Nováki István Csúdor Zsófia	fiú	László
Petrás István Polákovics K.	leány	Mária
Jánosár János Mauerir Lujza	fiú	László
Obert László Turcsányi A.	leány	Gizella
Bró Gyula Faragó Gizella	leány	Mária Gizella
Gyuris János Hrabina J.	leány	Anna
Haskó Mihály Rusnyák I.	fiú	László M.
Morvath Gyula Veres Ilona.	leány	Erzsébet I.
Németh György Horváth E.	leány	Margit A.

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
ösv. Balassa Péterné	87 éves	Agg. kimerülés
ösv. Csimer Sándor	84	Agg. kimerülés
ösv. Adler Lipót	84	Agyvérzés
Novotny Károly	56	Gümőkór
Benkó Eszter	8	Tüdővész
ösv. Tóth Sándor	78	Agg. kimerülés
Pleska József ifj.	2	Tüdőgyulladás
Huszár János	4	Tüdőgyulladás
ösv. Baranyik Józsefné	70	Mell. gyulladás
Molnár Józsefné	63	Gerinc sovadás
Berki Mária	12	Tüdővész

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: Dr. Horváth Gyula rendőrkapitány

Buza m. mézasáncént 20 kor. — fillértől
20 kor. 40 fill. Kétszeres 14 kor. 80 fill. 15 kor.
— fill. Arpa 12 kor. 40 fill. 14 kor. — fill.
Zab 13 kor. — fill. 13 kor. — fill. Kukorica
12 kor. 80 fill. 13 kor. — fill. —
Lencse 32 kor. — fill. 32 kor. — fill. —
Bab 16 kor. — fill. 16 kor. — fill. —
Köles 11 kor 80 fill. 12 kor. — fill.

Árverési hirdetmény.

A m. kir. nyitrai 14. honvéd gyalog ezred 2. zászlóalj állományába tartozó **egy darab hámos lóra** ezennel árverés hirdetik, melyhez a lovat vásárolni óhajtok ezúton meghívhatnak. Az árverés **1914. évi február hó 11-én** délelőtt 9 órai kezdettel a lóvásártéren fog megtartatni.

Zászlóaljparancsnokság.

Eladó ház és földek.

Ladányi-utca 1. számú ház, kerttel és hozzátartozó szántóföldekkel **szabad kézből eladó.** —
— Bővebbet a helyszínén. —

RUVAVARRÁS.

Gyakorlott **szabónó** munkát vállal s egy-két úrlány a szabás- és varrásban kellő oktatást nyer. — **Cim a kiadóhivatalban.** —

Higiénikus fodrászterem LÉVAN.

T. Cz.

Van szerencsém a nagydíjű közönség szives tudomására hozni, hogy LÉVAN a Petőfi-utca 4. szám alatt közvetlen a nagytöze mellett, a mai kor igényeinek megfelelő, fényesen berendezett

borbély és fodrász üzletet nyitottam.

Nem kimélve sem költséget, sem fáradságot, üzletemet a higiénia követelményeinek megfelelően, fővárosi mintára rendeztem be és így remélem, hogy a legkényesebb igényeknek is meg fogok felelni.

Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszert, valamint pipere-cikkeket, melyeket a legolcsóbb áron bocsátom a t. közönség rendelkezésére.

Hajmunkát a legmodernebb kivitelben készítek.

Abonens vendégeimnek kívánságára bérletdíjüket önköltségi áron szerelek fel.

Kérem a mélyen tisztelt közönség szives támogatását.

Kiváló tisztelettel

Rónai Aurél
fodrász.

Tüzifa eladás.

Elsősztályu bükk hasáb tűzifa az ujbányai állomáson vasuti kocsiba berakva 100 métermázsánként 160 koronáért kapható.

Megrendelések a vételár teljes összegének befizetése mellett a városi tanácsshoz intézendők.

Ujbányán, 1914. január hó 31.

Kotiers Emil
polgármester.

KIADÓ ÜZLETHELYISÉG.

Kalvin-téren a város kellő közepén, üvegkirakattal ellátott tágas bolti helyiség, azonnal kiadó. Bővebbet a tulajdonosnál.

Kitünő vétel.

Léván egy vendéglő a legjobb forgalmi helyen örök áron eladó. Bor fogyasztás évenként 252 hektoliter. — Pálinka 100 hektoliter. — Sör 500 + 600 üveg hetenként. — Szilvórium 10 hektoliter. — Spiritusz ugyanennyi. Trafik stb. A fogyasztás hivatalos helyen megtudható.

Venni szándékozók értekezhetnek alólirottnál. Kohári-utca 77. szám.

Szabó István

nyug. ktanító.

Eladó telkek.

Az Osztrieder György és neje Bukovics Emma tulajdonát tevő és kákai dülőben fekvő mintegy 2000 □ öles beltelek akár egészben, akár kisebb részletekre osztva eladó. Az érdeklődőknek **Levatic Gusztáv** lévai lakos ügyvéd ad bővebb felvilágosítást.

Irodahelyiség.

Irodának nagyon kedvező helyiség a legforgalmasabb utcán I. emelet május 1.-től kadandó, esetleg még egy két kisebb szoba hozzá. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Elsőrendű porosz

köszén és kocsz

házhöz szállítva

bármily mennyiségben

— KAPHATÓ: —

SPITZ ARMIN

szállító vállalatánál

Léva. Szepesi-utca 12. szám

(Schubert-féle ház).

Eladó ház

Honvéd-u. 24. számú ház — kényelmes és modern uri lakás — szabadkézből eladó. — Bővebb felvilágosítást ad a Kereskedelmi bank Léva.

MIELŐTT SZŐLŐVESSZÓT
SZŐLŐOLTVÁNYT,

BORT

gyümölcs és diszfát

vásárolna, a saját érdekében kérje legújabb képes árjegyzékünket, mely mindenkire nézve sok hasznos tudnivalót tartalmaz. — Pontos cím: —

Szűcs Sándor Fia

szőlőoltványtelep és bortermelő részv. társ.

BIHARDIÓSZEG.

Ha a háziasszony nem tudja, hogy milyen pótkávé használjon a babkávéhoz, kísérelje meg a **Kathreiner-féle Kneipp malátakávé**.

Teljesen meg lesz elégedve.

A kísérletnél egyjelmű a főző utastársa, mely mindenütt kapható. Aki részletesebb útmutatást kíván, írjon a Kathreiner-féle malátakávé gyárak részvénytársaságnak, Wien, I., Annagasse 8.

Eladó házhelyek

a Damja nich-utcában gazdálkodóknak is megfelel; bővebb tudósítást ad **BOLDIS JULIÁNNA** Léván Eötvös-utca 19 szám.

Még csak pár napig eszközöl felvételt

AMERIKAI

ENYVESHÁT

fényképészeti vállalat

Butorozott szoba.

Különbejaratú butorozott szoba hivatalnoknál, esetleg reggelivel, Ladányi utcában november 1-től, kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

17—1914 végrih. szám,

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §. értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy az Armáthi kir. törvényszéknek 1913 évi 5493 Váltó számú végzése következtében Dr. Horváth Miksa bpesti ügyvéd által képviselt Mező, Vater & Söhne cég javára 200 K. s jár. erejéig 1914 évi január hó 8-án roganatosított kielégítési végrehajtás útján teülfoglalt és 2800 kor-ra becsült következő ingóságok, u. m. koporsók és bolti berendezés nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a lévai kir. járásbíró 1914. évi V. 11—1. számú végzése folytán 200 kor. tőkekövetelés, ennek 1913. évi október hó 31 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen felmerült és bíróság mar megállapított költségek erejéig, Léván leendő eszközlésére 1914 évi feb. hó 19-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében késpenzüzetés mellett, a legtöbb ígérőnek, szűkeg eeten becsáron alul is el fognak adatni.

Ame nyibeu az elárverezendő ingóságokat mások is le- és teülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Léván, 1914. évi február hó 4 napján.

Karácsonyi Pál,
kir. bír. végrehajtó.

M E G H I V Á S.

A Lévai Takarékpénztár részvénytársulat

n e g y v e n n y o l c z a d i k é v i

r e n d e s k ö z g y ű l é s é t

1914. évi február hó 14.-én délután 4 órakor saját épülete tanácstermében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

T á r g y a i:

1. Közgyűlési elnök és jegyző választása s a jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
2. A zárszámadások előterjesztése, az igazgatóság javaslatai a felügyelő bizottság jelentésével; a mérleg megállapítása; a nyeresemény felosztása és felmentvény iránti határozat hozatal.
3. Holló Sándor volt igazgatósági elnök biztosítékul szolgáló részvények kiadása feletti rendelkezés.
4. Egy igazgatósági tagnak megválasztása az alapszabályok 26. §-a értelmében.
5. Az alapszabályok 15. §-a alapján netán beérkező indítványok tárgyalása.

Kelt Léván, 1914. évi január hó 22.-én.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályok 18. §-ából. A közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja jogait, ki a közgyűlési meghívó kelte előtt legalább 60 nappal már a részvényesek könyvében részvényesként be volt vezetve s ki ily tulajdonjogu részvényét a közgyűlés előtt legalább is egy órával az intézet pénztáránál letéteményezte.

A zárszámadások a pénztár hivatalos helyiségében naponként délelőtt 9—12 óra között megtekinthetők.

Tartozik. **Mérlegszámla 1913. évi december hó 31.-én.** Követel.

Fkl.	V a g y o n				Fkl.	T e h e r			
	Kor.	fil.	Kor.	fil.		Kor.	fil.	Kor.	fil.
Pénztári számla			135084	97	Részvényalaptőke			500000	—
Váltó tárcza			2131310	80	Tartalék alaptőke			310780	10
Kamatkozó jelzalog kölcsönök	2734548	—			Nyugdíj alaptőke	60000	—		
Törlesztéses „ „	937453	41	3672001	41	Veszteségi tartalék alaptőke	20000	—		
Kézi zálog „ „			46667	—	Rendelkezési „ „	20000	—		
Ertékpapírok			390000	—	Értékbiztosítási „ „	20000	—	120000	—
Előlegek óvási díjakra			672	74	Betétek			4653844	32
Adósok különféle számlán			25026	28	Engedm. útján átruházott kölcsönök			385236	54
Kölcsöneink átmenő kamatai			6746	78	Váltó visszleszámitolás			382786	—
Hátralékos kamatok			38800	69	Fel nem vett részvény osztalék			60	—
Elhelyezett tőkék			3334	15	Kölcsönöknel 1914. évre befolyt kam.			88515	78
Intézeti ház	100000	—			Nyeremény mint egyenleg:				
Händler-féle ház	25000	—	125000	—	Áthazat az 1912. évről	26240	86		
Bútor és felszerelés			3000	—	Nyeremény az 1913. évről	110181	22	136422	08
			6577644	82				6577644	82

Léván, 1913. december hó 31.-én.

Báthy László s. k.
igazg. elnök.

Szilassy Dezső s. k.
főkönyvvezető.

Ezen mérlegszámla alólírott felügyelő bizottság által átvizsgáltatott s az teljesen rendben találtatott.

Dr. Lakner Zoltán s. k.
felügy. biz. tag.

Árvay József s. k.
felügy. biz. elnök.

Fizély Lajos s. k.
felügy. biz. tag.

„CLUB“ cigarettapapíros

csak az itten látható
jelvényekkel valódi.

Minden könyvecske 100 lap.

!! Utánzatoktól óvakodjunk !!

Pigler

Ruhákat fest és tisztít
Gallérokat vasal

Léva
Klapka-utca 22.

Eladó ház.
Léván Galamb-utca 2. számú
ház eladó. Ugyanott egy
elegánsan butorozott szoba is
azonnal kiadó.

997—1913 végreh. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy az Armaróthi kir. törvényszéknek 1913. évi 5213 és 5214 Váltó számu végzése következtében Dr. Szilárd Samu ügyvéd által képviselt Wilhelm Jakob javára 300 K. 91 K. 10 f. s jár. erejéig 1913. évi decenber hó 11-én fogantatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1180 K.-ra becsült következő ingóságok, u. m. borjúk, lovak, egy szekér és szalma nyilvános árverésen eladandók.

Mely árverésnek a lévai kir. járásbíróság 1913. évi V. 579—1 számu végzése folytán 300 K. 91 K. 10 f. tőkötvetelés, ennek 1913. évi szept. hó 5 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen felmerült és biróilag már megállapított költségek erejéig, Felső-Szeccsen leendő megtartására 1914. évi február hó 19-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsároló alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Léván, 1914. évi február hó 4 napján.

Karácsonyi Pál,
kir. bír. végrehajtó.

Tűzifa
porosz köszén és pirszén
rendeléseket elfogad
és házhoz szállít
Braun József és fia
Iroda: Honvéd-utca Wertheimerház.
Telephon szám 12.

Eladó birtok.
Lévától 3 Km.-re fekvő 10 magyar-holdas birtok, házzal együtt, eladó. Cim a kiadóban.

== Kölcsonkönyvtár ==
NYITRAI és TÁRSA R. T.
könyvkereskedésében LÉVÁN.
Előfizetés bármely nap kezdhető.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33.

Léván.

Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom céljára épült házamban nagy választéku állandó gépkiallitás van berendezve.

Hazai gyártmányu gépek:

Ganz-féle motorok minden nagyságban, Hofherr és Schrantz gőzcséplő készletek, eredeti Melichár-féle vetőgépek, Bächer-féle ekék és talajművelő eszközök, valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.
Világhírű RAPID lánczoskutak.

Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és felállítása jutányos árakban.

Nincs többé piszkos kéz!

Törv. védve.

Törv. védve.

Nékiúzhellen minden háztartásban!

RENOFIN

eredeti svéd

tisztító szer piszkos kezeknek.

Óriási doboz 50 f, eredeti doboz 30 f.

Főraktári lerakat:

KNAPP IGNÁCZ drogeriája

— Legjobb bevásárlási forrás! —

KERN TESTVÉREK

fűszer-, gyarmataiu- és vasnagyszerkedése

Alapított 1881.

LÉVÁN.

Telefon szám 14.

Mindennemű fűszer- és csemegeárúk. — Naponta friss felvágottak és **prágai sonka**. — Elismert legjobb minőségű **kávék**. — Valódi orosz **teák** és angol **rumok**.

Teasütemény, csemegebor, likőr, cognac, pezsgő, déligyümölcs, dessert cukorka s legfinomabb **alméria** olasz szőlő legjutányosabb árakon.

Magyar gyártmányu folytenéggő kályhák, fa- és széntartók, kályhaellenzők (paravánok), szesz-, szén- villamos vasalók, szesz és villamos gyorsforralók, kávé és teafőzők, húsvágógépek, konyhamérlegek, valamint **Varrógépek** stb. állandó nagy raktára.

Gyári raktárt tartunk

tiszta aluminium és valódi nikkel főzőedényekből modern háztartási s konyhafelszerelési cikkekől.

MEGHIVÁS

A Lévai Takaré- és Hitelintézet

(Részvénytársaság)

1914. évi február hó 24 ik napján délután 2 órakor
saját épülete tanácstermében, Léván, megtartandóXLI. évi
rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlés megalakulása, közgyűlési elnök, jegyző s a jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes megválasztása.
2. Az 1913. évről szóló zárszámadások előterjesztése az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésével; a mérleg megállapítása; a nyereség felosztása és felmentési határozat.
3. Esetleges indítványok.

Kelt Léván, 1914. február 3.

Az igazgatóság.

Alapszabályaink 12 §-a: Közgyűlésen résztvehetnek mindazon részvényesek, kik legalább egy nevére szóló részvényt le nem járt szelvényeivel együtt a közgyűlés megtartása előtt egy nappal a társulat hivatalos helyiségében letéteményezték; — szavazati joggal azonban csak az esetre bírnak, ha a nevére szóló részvények a közgyűlés előtt 90 nappal a részvénykönyvbe bejegyezve találhatók.

A zárszámadások s javaslatok az intézet hivatalos helyiségében hétköznaponként d. e. 9—12 óra között megtekinthetők.

Vagyon.

1913. évi Mérleg-számla.

Teher.

	korona	f.	korona	f.		korona	f.	korona	f.
Pénztár.					Alapok.				
Késpénz	63223	58			Részvénytőke	400000	—		
Girószámlán	1824	03			Tartaléktőke	184962	47		
M. kir. postatakarékpénztár	595	90			Árf. különbözeti tartalék	2014	97	586977	44
Másutt elhelyezett tőkék	23274	67	88918	18	Tartozások.				
Értékpapír.					Betétek	2760183	79		
Állampapirokban *	270819	—	270819	—	Betét kamatadó	6155	99	2766389	78
Kölcsönök.					Osztalék.				
Váltókra **	937361	—			1911. évi szelvények	340	—		
Jelzálogokra	1670126	—			1912. évi szelvények	170	—	510	—
Törl. kölcsönökre	404085	38			Kamatok.				
Előlegekre	13141	—	3024713	38	Átmeneti váltó kamat	15555	79		
Ingtatlanok.					„ jelzálog „	22816	09		
Intézeti épület	74000	—			„ törlesztéses „	4497	53		
Egyéb ingatlan	2264	58	76264	58	„ előleg „	58	21	42927	62
Ingóságok.					Eredmény.				
Irodai felszerelés	1085	80	1085	80	Nyereség áthozat „adómentes“	18537	88		
Egyebek.					Ez évi nyereség	66010	94	84548	82
Óvás és perszámla	343	55	343	55					
Kamatok.									
Hátralékos jelzálog	16310	—							
„ annuitás	2465	40							
„ előleg	388	77	19159	17					
			3481303	66				3481303	66

Léva, 1914. január 1.

Csekey Vilmos
igazgató.Józsefcsek Géza
főkönyvelő.

Megvizsgálta és teljesen rendben találta.

Krajtsik Jenő
fb. tag.Pólya Károly
fb. elnök.Ortmann Fidél
fb. tag.

* 100,000 K. né. aranyjárdék. — 206500 K. né. kronajárdék. — (100 K. né. állami sorsjegy váltóüzletbe utaltatott át.)
** 563986 K. né. személyi hitél. — 373375 K. né. jelz. biztosított.

AUTO-fuvarozási vállalat.

Az utazóközönség szives figyelmébe ajánlom az új, fényes kiállítású **Fiat** autót, mellyel a legnagyobb turautakra is vállalkozom. Tisztelettel adom tudtára a t. cz. utazóközönségnek, hogy a kilométerdíjakat **teljesen leszállítottam** és úgy Léva és vidéke összes autofuvarozó vállalkozóinál olcsóbban járok.

Autótulajdonosok figyelmébe ajánlom a híres **MICHELIN** és **PIRELLI** autogummimat, melyet kívánságra adott méret szerint raktáron tartok.

IFJ. KRIEK JENŐ, Mángorló utca 17

A világhírű
és legújabb rendszerű

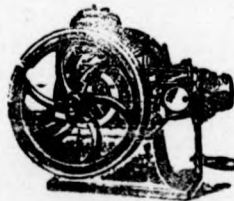
BOLINDER

NYERSOLAJ--MOTOROK

— és azok alkatrészei kizárólag —

A nyos Imre cégnél kaphatók

Eudapest VI., Podmaniczky-utca 17.

TELEFON 12-76.

Legkisebb nyersolajszükséglet! Feltétlen jól

állás. Jutányos árak! Kezdező fizetési fel

tételék! Felvilágosítás és ingyen árjegyzék!

Ma moziba megyünk!
Az Apolló mozgósínház
műsora igen érdekes.